

Asia: VN/20350/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (panimoiden, tislaamoiden ja viinitilojen ulosmyyntioikeuden laajentaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain muuttamisesta. Lakia muutettaisiin siten, että alkoholijuomien pientuottajien ulosmyyntioikeuksia laajennettaisiin. Voimassa olevan lain mukaiset tilaviini- ja käsityöläisolutoikkeukset kumottaisiin, ja jatkossa laissa määriteltäisiin yksi paikallisia pientuottajia koskeva poikkeus valmistuspaikalta tapahtuvaan käymisteitse valmistettujen enemmän kuin 8,0 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien ja muulla tavoin valmistettujen enemmän kuin 5,5 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien ulosmyyntiin. Ulosmyyntioikeus edellyttäisi voimassa olevan lain mukaista alkoholijuomien valmistajalle myönnettävää vähittäismyyntilupaa. Laajennetun ulosmyyntioikeuden piiriin kuuluisi enintään 100 000 litraa alkoholijuomia puhtaaksi alkoholiksi muutettuna kalenterivuoden aikana tuottavat valmistajat. Lakimuutoksen myötä esimerkiksi pientislaamot saisivat mahdollisuuden myydä niiden valmistamia tuotteita valmistuspaikoilta suoraan kuluttajille vähittäismyyntiluvalla.

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

1. Esitys lisää kilpailua ja vahvistaa kotimarkkinoita

Suomen Yrittäjät pitää hallituksen esitysluonnosta alkoholilain muuttamiseksi pääosin kannatettavana ja oikeansuuntaisena. Esitys parantaa alkoholijuomien pientuottajien toimintaedellytyksiä, tukee paikallista yrittäjyyttä ja matkailua sekä edistää alueellista elinvoimaa. Se on linjassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa lisätä kilpailua ja vahvistaa kotimarkkinoita.

Pidämme erityisen myönteisenä sitä, että pientuottajille annetaan laajempi oikeus myydä tuotteitaan suoraan valmistuspaikalta. Tämä on merkittävä parannus erityisesti pientislaamoille, joilla ei nykyisin ole käytännössä mahdollisuutta suoraan kuluttajamyyntiin. Ulosmyyntioikeus parantaa yritysten kannattavuutta, kassavirtaa ja mahdollisuuksia kehittää liiketoimintaa.

Kannatamme myös sitä, että nykyiset tilaviini- ja käsityöläisolutpoikkeukset korvataan yhdellä pientuottajia koskevalla poikkeuksella. Tuotekohtaisista ja raaka-aineisiin sidotuista määritelmistä luopuminen selkeyttää sääntelyä, vähentää byrokratiaa ja antaa yrityksille enemmän tilaa innovaatioille ja tuotekehitykselle.

Esityksellä on myönteisiä vaikutuksia matkailuun ja aluekehitykseen. Valmistuspaikan yhteydessä tapahtuva myynti mahdollistaa elämys- ja vierailukonseptien kehittämisen, mikä tukee erityisesti maaseudun ja pienten paikkakuntien yritystoimintaa. Tämä vastaa Suomen Yrittäjien pitkäaikaisia tavoitteita paikallisen yrittäjyyden ja alueellisen elinvoiman vahvistamisesta.

2. Esityksessä elinkeinotoimintaa tarpeettomasti rajoittavia elementtejä

Suomen Yrittäjät katsoo kuitenkin, että esitykseen sisältyy useita tarpeettoman rajoittavia elementtejä, jotka voivat estää yritysten kasvua ja liiketoiminnan kehittämistä.

Ensinnäkin tuotanto- ja myyntirajat ovat varsin matalia. Enimmäistuotanto 100 000 litraa puhtaaksi alkoholiksi muutettuna sekä valmistuspaikalta tapahtuvan myynnin 25 000 litran enimmäismäärä voivat muodostua kasvun esteeksi niille yrityksille, joiden tuotteille on kysyntää ja joilla olisi edellytyksiä laajentaa toimintaansa hallitusti. Sääntelyn ei tulisi kannustaa yrityksiä pysymään keinotekoisesti pieninä.

Toiseksi rajoitus, jonka mukaan vähittäismyynti olisi sallittua vain yhdessä valmistuspaikassa, on yrittäjien näkökulmasta liian jäykkä. Se ei ota huomioon monipaikkaista yritystoimintaa, sesonkiluonteisuutta tai erilaisia toimintaympäristöjä, kuten matkailukeskuksia ja kaupunkialueita.

Kolmanneksi valmistuspaikalta myytyjen tuotteiden toimituskielto rajoittaa yritysten mahdollisuuksia hyödyntää nykyaikaisia myyntikanavia. Samanaikaisesti ulkomaisten toimijoiden etämyynti on kehittymässä, mikä voi heikentää kotimaisten pientuottajien kilpailuasemaa. Kilpailuneutraliteetin tulee toteutua kotimaisten ja ulkomaisten toimijoiden välillä.

3. Alkoholilainsäädännön tulee tukea myös kasvuyrittäjyyttä

Suomen Yrittäjät korostaa, että alkoholilainsäädäntöä tulee kehittää siten, että se tukee myös kasvuyrittäjyyttä. Yritysten luontainen kehityspolku on kasvu, ja sääntelyn ei tule muodostua esteeksi tälle.

Katsomme myös, että esitykseen sisältyvät tilavuusprosenttirajat eivät ole tässä sääntelymallissa välttämättömiä ja ne tulisi poistaa. Sääntelyn johdonmukaisuuden, selkeyden ja yritysten tasapuolisten toimintaedellytysten kannalta pientuottajien valmistuspaikkamyynti tulisi sallia vahvuudesta riippumatta.

4. Esityksen tulisi tukea paremmin yrittäjyyttä, alueellista elinvoimaa ja kestäväää talouskasvua

Suomen Yrittäjät kannattaa hallituksen esitysluonnosta ja pitää sitä tärkeänä askeleena kohti yritysmyönteisempää alkoholipolitiikkaa. Esitystä tulisi kuitenkin jatkovalmistelussa kehittää siten, että

- tuotanto- ja myyntirajoja tarkastellaan uudelleen ja niitä korotetaan siten, että sääntelyn ei kannusta yrityksiä pysymään keinotekoisesti pieninä,
- myyntipaikkarajoituksia joustavoitetaan,
- kilpailuneutraliteetti varmistetaan kotimaisten ja ulkomaisten toimijoiden välillä, ja
- yritysten kasvumahdollisuudet turvataan.

Näillä muutoksilla esitys tukisi paremmin yrittäjyyttä, alueellista elinvoimaa ja kestäväää talouskasvua vaarantamatta alkoholipolitiikan kansanterveydellisiä tavoitteita.

Lempiäinen Sanna
Suomen Yrittäjät ry